

Soudní poplatky

Účastník, který se nachází ve výkonu trestu odnětí svobody a který má na účtu, který pro něho vede věznice podle § 25 odst. 1 zákona o výkonu trestu odnětí svobody, finanční prostředky, s nimiž může podle § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody disponovat za účelem uhrazení svých osobních potřeb, má právo žádat, aby z těchto prostředků byla uhrazena jeho povinnost k zaplacení soudního poplatku, která mu byla uložena v řízení, které on sám zahájil, nebo jehož je účastníkem, a věznice je povinna takové žádosti vyhovět. Proto soud, který rozhoduje o návrhu účastníka, jenž se nachází ve výkonu trestu odnětí svobody, na osvobození od soudních poplatků, zohledňuje i to, že účastník má možnost využít tyto prostředky.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 20 Cdo 5159/2017, ze dne 5.12.2017)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci výkonu rozhodnutí oprávněného L. K., S., t. č. ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici Valdice, zastoupenému Mgr. L.P., advokátem se sídlem v H.K., proti povinnému M. K., M., t. č. ve výkonu trestu odnětí svobody ve Vazební věznici Brno, pro 2 400 000 Kč s příslušenstvím, srážkami ze mzdy, vedené u Okresního soudu v Nymburce pod sp. zn. 21 E 15/2017, o dovolání oprávněného proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 9. srpna 2017, č. j. 26 Co 274/2017-30, tak, že dovolání oprávněného se zamítá.

Z odůvodnění :

Okresní soud v Nymburce usnesením ze dne 31. 5. 2017, č. j. 21 E 15/2017-18, ve znění oprávněného usnesení ze dne 12. 6. 2017, č. j. 21 E 15/2017-24, přiznal oprávněnému osvobození od soudních poplatků v rozsahu 97 %. Zjistil, že oprávněný není ve věznici pracovně zařazen, na svém disponibilním účtu měl k datu 17. 5. 2017 částku 719 Kč a na svém kontě částku 12 120 Kč, která může být použita na zaplacení soudního poplatku, případně bude oprávněnému vyplacena při propuštění, že oprávněnému každý měsíc přichází splátka na základě exekučního příkazu a že tyto splátky činily od prosince 2015 cca 4 095 Kč a v květnu částku 1 437 Kč. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že oprávněný je schopen s ohledem na své poměry uhradit 3 % soudního poplatku.

K odvolání oprávněného Krajský soud v Praze usnesením ze dne 9. srpna 2017, č. j. 26 Co 274/2017-30, usnesení soudu prvního stupně potvrdil. Dospěl k závěru, že oprávněný jako osoba ve výkonu trestu odnětí svobody měl ke dni 17. 5. 2017 na svém osobním kontě k dispozici částku 12 120 Kč a každý měsíc počínaje květnem 2017 je mu poukazována částka 1 437 Kč na základě jiné exekuce vedené vůči jeho dlužníku, a tedy ačkoliv podle ustanovení § 25 odst. 4 zákona č. [169/1999](#) Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů (dále též jen „zákon o výkonu trestu odnětí svobody“), může oprávněný jako osoba umístěná ve výkonu trestu odnětí svobody disponovat pouze s polovinou těchto peněžních prostředků, a to k úhradě zdravotních služeb nehraných z veřejného zdravotního pojištění a na nákup věcí osobní potřeby, je oprávněný schopen soudní poplatek ve výši 3 600 Kč (po zohlednění 97% osvobození oprávněného od soudních poplatků) zaplatit právě z těchto peněžních prostředků. Odvolací soud ve shodě se soudem prvního stupně tak dospěl k závěru, že nejsou dány podmínky pro úplné osvobození od soudních poplatků.

Proti usnesení odvolacího soudu podal oprávněný dovolání. S odkazem na judikaturu Ústavního soudu (nález Ústavního soudu ze dne 6. 4. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1351/16) namítá, že může disponovat pouze s polovinou prostředků na svém osobním účtu, kterou může použít pouze pro nákup potravin a

věcí osobní potřeby a k úhradě za poskytnuté zdravotní služby nehrazené z veřejného zdravotního pojištění (a nikoliv i na úhradu soudního poplatku jak dovodil odvolací soud), když druhou polovinu může použít pouze na úhradu pohledávek podle § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody; přitom výzva soudu k zaplacení soudního poplatku za návrh na zahájení řízení není vykonatelným exekučním titulem, a není proto možno takový soudní poplatek hradit z žádné poloviny prostředků oprávněného. Soudy při svém rozhodování nezohlednily, že oprávněný může disponovat pouze s polovinou peněz, které na svůj účet obdržel, že tyto prostředky nemůže použít k libovolným účelům a že z těchto prostředků současně hradí veškeré své potřeby, přičemž zbývající částka 719 Kč měsíčně (jako polovina měsíční částky 1 437 Kč, která je mu připisována) není dostačující ani k úhradě těchto potřeb. Současně má oprávněný podle § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody pohledávky v celkové výši 424 597 Kč. S odkazem na judikaturu dovolacího a Ústavního soudu (např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 12. 2013, sp. zn. 30 Cdo 1359/2013, nebo nálezy Ústavního soudu ze dne 22. 8. 2013, sp. zn. I. ÚS 731/2013) dovodil, že jeho objektivní nedostatek finančních prostředků, se kterými by mohl disponovat, mu nemůže bránit přístupu k soudu. Z těchto důvodů dovolatel navrhl, aby dovolací soud rozhodnutí odvolacího soudu změnil tak, že se oprávněnému přiznává osvobození od soudních poplatků v plném rozsahu. Dovolatel ve svém dovolání navrhl odklad vykonatelnosti usnesení odvolacího soudu.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) věc projednal podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném do 29. 9. 2017 (srov. čl. II bod 2 zákona č. [296/2017](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [292/2013](#) Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony). Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř., a že jde o rozhodnutí, proti kterému je dovolání přípustné podle § 237 o. s. ř., neboť napadené usnesení závisí na vyřešení otázky [zda odsouzený, který se nachází ve výkonu trestu odnětí svobody, může požadovat, aby z peněžních prostředků z jeho účtu zřízeného a vedeného věznicí podle ustanovení § 25 odst. 1 zákona o výkonu trestu odnětí svobody byla z poloviny (která není blokována povinností odsouzeného k úhradě škody nebo nemajetkové újmy způsobené trestným činem, pro který se nachází ve výkonu trestu, pohledávek spojených s trestním řízením, pohledávek vzniklých v souvislosti s poskytnutím nebo zajištěním zdravotních služeb a úhradě regulačních poplatků a doplatků nad rámec veřejného zdravotního pojištění, soudních a správních poplatků a škody nebo nemajetkové újmy, kterou způsobil Vězeňské službě během výkonu trestu) uhrazena povinnost odsouzeného k zaplacení soudního poplatku, jež mu vznikla v souvislosti se zahájením a vedením civilního soudního řízení], která dosud nebyla dovolacím soudem vyřešena, přezkoumal napadené usnesení ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř. bez nařízení jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.) a dospěl k závěru, že dovolání oprávněného není opodstatněné.

Podle ustanovení § 25 odst. 1 zákona o výkonu trestu odnětí svobody pokud byly odsouzenému do věznice zaslány peníze, převedou se na jeho účet zřízený a vedený věznicí a odsouzený se o tom vyrozumí. Odsouzený nesmí mít u sebe během výkonu trestu finanční hotovost. Peníze zasláné odsouzenému výslovně na úhradu nákladů na zdravotní služby nehrazené z veřejného zdravotního pojištění, na úhradu regulačních poplatků a na nákup léčivých přípravků, potravin pro zvláštní lékařské účely a zdravotnických prostředků musí být uloženy na zvláštní účet, z něhož lze čerpat peníze pouze na úhradu uvedených nákladů. Nesouhlasí-li odsouzený s přijetím peněz, peníze se vrátí odesílateli na náklady odsouzeného. Nemá-li odsouzený dostatek finančních prostředků na odeslání, odečte věznice náklady na odeslání z odesílaných peněz. K přijetí peněz zasláných orgány státní správy a příjmu podléhajícího dani z příjmu se nevyžaduje souhlas odsouzeného.

Podle ustanovení § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody neuhradí-li odsouzený rozsudkem stanovenou škodu nebo nemajetkovou újmu způsobenou trestným činem, pro který se

nachází ve výkonu trestu, pohledávky spojené s trestním řízením, pohledávky vzniklé v souvislosti s poskytnutím nebo zajištěním zdravotních služeb a úhrady regulačních poplatků a doplatků nad rámec veřejného zdravotního pojištění, soudní a správní poplatky a škodu nebo nemajetkovou újmu, kterou způsobil Vězeňské službě během výkonu trestu, může k úhradě za poskytnuté zdravotní služby nehrzené z veřejného zdravotního pojištění a nákupu podle § 23 použít pouze polovinu peněžních prostředků podle odstavce 1 věty první a zbývající část peněžních prostředků může použít jen na úhradu těchto pohledávek; to neplatí pro peníze výslovně zaslané na úhradu nákladů uvedených v odstavci 1 větě třetí.

Smyslem ustanovení § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody je, aby i odsouzenému, který dosud neuhradil v tomto ustanovení vyjmenované dluhy, byl poskytnut přiměřený prostor k tomu, aby mohl peníze převzaté pro něj věznicí do úschovy z části (z jedné poloviny) použít pro svou potřebu, k níž náleží především úhrada za odsouzenému poskytnuté zdravotní služby nehrzené z veřejného zdravotního pojištění, a dále na nákup potravin a věcí osobní potřeby v prodejně věznice (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 14. 9. 2005, sp. zn. II. ÚS 435/05). Věznice není oprávněna bránit odsouzenému v dispozici s těmito prostředky za účelem uspokojení jeho skutečně odůvodněných potřeb, protože taková dispozice je výkonem vlastnického práva odsouzeného k jeho peněžním prostředkům, které se nacházejí na jeho účtu vedeném věznicí (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 6. 4. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1351/16). Právo odsouzeného, který se nachází ve výkonu trestu odnětí svobody, na zahájení a řádné vedení civilního řízení (včetně umožnění, aby z prostředků, které má k dispozici k uspokojení svých osobních potřeb, plnil své povinnosti související s řízením, včetně povinnosti k zaplacení soudního poplatku) je součástí práva na spravedlivý proces ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Samotná skutečnost, že se odsouzený právě nachází ve výkonu trestu odnětí svobody, nemá vést k tomu, že jeho procesní práva a povinnosti v civilním řízení budou mít jiný obsah než u osob, které se ve výkonu trestu odnětí svobody nenacházejí (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 10. 2015, sp. zn. 30 Cdo 4109/2013). Ustanovení § 25 odst. 4 zákona č. [169/1999](#) Sb. proto není na místě vyložit tak, že prostředky na účtu odsouzeného v části, z níž může uspokojovat své osobní potřeby nákupem potravin nebo jiných věcí osobní potřeby, případně hradit zdravotnické služby nehrzené z veřejného zdravotního pojištění, nemohou sloužit k úhradě jiné srovnatelné osobní potřeby odsouzeného, jako je zaplacení soudního poplatku. Ústavně zaručené právo odsouzeného k zahájení a vedení soudního řízení je v zásadě třeba upřednostnit i před případným právem třetích osob nebo státu na náhradu škody nebo nemajetkové újmy způsobené trestným činem, pro který se nachází ve výkonu trestu odnětí svobody, před úhradou pohledávky spojené s trestním řízením nebo před úhradou pohledávky na náhradu škody nebo nemajetkové újmy, kterou odsouzený způsobil Vězeňské službě během výkonu trestu. Právo na zahájení a řádné vedení civilního soudního řízení je však i ze strany dovolatele třeba přijmout a respektovat jako nedílný celek oprávnění a povinností, včetně případné povinnosti k placení výloh, které jsou s civilním soudním řízením nezbytně spojeny, počítaje v to i povinnost k zaplacení soudního poplatku. Jiný závěr nelze učinit ani z nálezu Ústavního soudu ze dne 6. 4. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1351/16, jímž oprávněný argumentuje.

Ze shora uvedeného se podává, že účastník, který se nachází ve výkonu trestu odnětí svobody a který má na účtu, který pro něho vede věznice podle § 25 odst. 1 zákona o výkonu trestu odnětí svobody, finanční prostředky, s nimiž může podle § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody disponovat za účelem uhrazení svých osobních potřeb, má právo žádat, aby z těchto prostředků byla uhrazena jeho povinnost k zaplacení soudního poplatku, která mu byla uložena v řízení, které on sám zahájil, nebo jehož je účastníkem, a věznice je povinna takové žádosti vyhovět. Proto soud, který rozhoduje o návrhu účastníka, jenž se nachází ve výkonu trestu odnětí svobody, na osvobození od soudních poplatků, zohledňuje i to, že účastník má možnost využít tyto prostředky.

Jestliže tedy odvolací soud v projednávané věci po skutkové stránce uzavřel, že na účtu dovolatele se v době rozhodování o jeho návrhu na osvobození od soudních poplatků nacházela částka 12 120 Kč, z níž polovina byla využitelná pro částečné uspokojení poplatkové povinnosti (která s ohledem na osvobození dovolatele od soudního poplatku z 97 % představuje 3 600 Kč), je jeho úvaha po právní stránce správná. Zbývá dodat, že dovolateli zbude po uspokojení povinnosti k zaplacení soudního poplatku dostatečná částka využitelná pro uspokojení jeho osobních potřeb ve výši 2 460 Kč, která se každý měsíc navyšuje v souvislosti s platbou od jiného odsouzeného (dlužníka oprávněného) ve výši 1 437 Kč. Úvaha odvolacího osudu, že za daných okolností nebylo na místě dovolatele zcela osvobodit od placení soudních poplatků a že u něj přetrvává povinnost k zaplacení soudních poplatků ze 3 %, je vzhledem k okolnostem případu přiměřená (srov. např. závěry vyslovené v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 10. 2016, sp. zn. 26 Cdo 460/2016, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 5. 2015, sp. zn. 28 Cdo 1680/2015).

Konečně se dodává, že námitka dovolatele, že na jeho účtu vedeném podle § 25 odst. 1 zákona č. [169/1999](#) Sb. byl k 17. 5. 2017 nikoliv zůstatek 12 120 Kč, ale zůstatek ve výši 11 423 Kč, je nepřijatelnou skutkovou námitkou (srov. § 241a odst. 1 o. s. ř.).

Z výše uvedeného vyplývá, že rozhodnutí odvolacího soudu je z hlediska uplatněných dovolacích důvodů správné. Protože nebylo zjištěno, že by řízení bylo postiženo některou z vad, uvedených v ustanovení § 229 odst. 1 o. s. ř., § 229 odst. 2 písm. a) a b) o. s. ř. nebo v § 229 odst. 3 o. s. ř. anebo jinou vadou, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, Nejvyšší soud České republiky dovolání oprávněného podle ustanovení § 243d písm. a) o. s. ř. zamítl.

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nepominutelný dědic](#)
- [Náhrada škody zaměstnancem](#)
- [Likvidace dědictví](#)
- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)